

România, îngropata în gunoaie; afacerile cu deseuri, un business de aproape jumătate de miliard de euro (analiza Frames)

Afacerile cu gunoaie, în special cu cele importate, au ajuns să reprezinte un business foarte profitabil, estimat la aproape jumătate de miliard de euro, potrivit unei analize a Frames, remisa, miercuri, AGERPRES.

"De la materiale plastice, cauciucuri, metale, substanțe chimice, resturi de la șantiere de construcție la haine, încălțăminte și alte produse second-hand, sunt zeci de mii de tone de deseuri importate anual și care, pe fondul lacunelor legislative, transformă România într-o adevărată groapă de gunoi a Occidentului", arată analiza.

Potrivit sursei citate, 'Comertul cu ridicata al deșeurilor și resturilor' și 'Comertul cu amanunțul al bunurilor de ocazie' sunt cele mai folosite CAEN-uri sub care peste 3.000 de firme din România fac afaceri cu gunoaie.

Analiza mai arată că este un business care a generat un interes tot mai mare în ultimii zece ani, "dovada că numărul firmelor a crescut de la 1.333 în 2010 la 3.395 în 2020".

Potrivit datelor de la Registrul Comerțului și Ministerul Finanțelor, consultate de Frames, afacerile acestora au depășit 425 milioane de euro în 2020 (2,09 miliarde lei), în creștere cu 175 milioane de euro (860 milioane de lei) față de 2016 (1,23 miliarde lei).

"Și profitabilitatea acestora a evoluat spectaculos, de la 47,3 milioane de lei în 2010 la 182,1 milioane lei în 2020", susțin autorii analizei.

Frames estimează că afacerile din acest sector vor atinge, în 2021, nivelul de 510 milioane de euro, evoluție influențată de reluarea activității economice după pandemia COVID, de creșterea inflației și focusul tot mai puternic pus, în țările de origine, pe activitățile nepoluante.

"Vorbim de un business care a profitat de lacunele legislative și care a adus în România cantități uriașe de deseuri, sub forma de 'produse second-hand' și 'materie primă pentru reciclare'. Descoperirile recente făcute de autorități în Portul Constanța, în localitățile limitrofe Bucureștiului și celorlalte mari orașe din țară vin să confirme dimensiunea acestui business care a crescut exponențial în ultimii ani", conform analizei Frames.

Cercetarea mai arată că vârful cifrei de afaceri a fost atins în 2011, când firmele specializate raportau venituri de 736 milioane euro.

Potrivit experților, o dovadă că multe dintre ele se ocupă exclusiv cu importul deșeurilor o reprezintă statistica, aceasta arătând că 3.303 din cele 3.395 de firme înregistrate legal au până la 10 angajați și numai patru funcționează cu mai mult de 100 de angajați.

"Reciclarea, gestionarea deșeurilor reprezintă doar o fatadă sub care multe dintre firme nu fac altceva decât să importe gunoaie și să le depoziteze în diferite locuri din țară. În România, industria reciclării, cu mici excepții, există mai mult pe hârtie sau în spoturile publicitare. Prea puține firme fac cu adevărat acest lucru, pentru acest proces necesită investiții importante, iar profitabilitatea nu este una foarte mare", afirmă Adrian Negrescu, managerul Frames.

Potrivit sursei citate, o dovadă în plus a modului în care se face business în acest sector o reprezintă dimensiunea stocurilor, care a evoluat de la 234,7 milioane de lei în 2010 la 453,3 milioane lei în 2020. Altfel spus, multe dintre

firme aduc deseuri si le stocheaza, fara sa le valorifice ulterior.

Cele mai multe companii din acest sector activeaza în Bucuresti-Ilfov (382), Hunedoara (225), Cluj (159), Dolj (151), Bihor (126), Gorj (119), Timis (117), Bistrita-Nasaud (116), Mures (113), Arges (108), Buzau (107) si Constanta (87).

Dincolo de datele oficiale, cele comunicate de companii la Ministerul Finantelor, compania de consultanta estimeaza ca business-ul din sectorul gunoaielor ar fi, în realitate, la un nivel cel putin dublu.

"Evaziunea fiscala în acest sector este una foarte mare, fapt confirmat de autoritati. Subevaluarea transporturilor este o practica des întâlnita. În plus, pe lantul de import al deseurilor apar o multime de firme fantoma menite sa faca pierduta urma acestora. Dovada ca, dintre cele 3395 de firme înregistrate legal, marea majoritate (2314) raporteaza afaceri de pâna în 100 de mii de lei. 721 au afaceri între 100.000 - 500.000 de lei si numai 200 au afaceri de peste 1 milion de lei", mai arata analiza.

Cele mai multe deseuri importate vin din UE, din tari precum Germania, Belgia, Olanda, Italia sau Marea Britanie, dar în ultima vreme au fost descoperite cazuri de importuri inclusiv din Japonia, China, Arabia Saudita si Hong Kong.

De exemplu, Garda de Mediu, împreuna cu Garda de Coasta, Protectia Consumatorului Constanta si Biroul Vamal de Frontiera Constanta Sud Agiea, a descoperit recent, în Portul Constanta, un transport ilegal de utilaje agricole uzate. În container erau motoare, componente si dispozitive agricole care nu mai pot fi utilizate si nici nu au fost reciclate în tara de origine. Transportul a fost retrimis în Japonia, tara de unde provenea.

"În marea lor majoritate este vorba de deseuri pentru care distrugerea sau reciclarea lor reprezinta un proces costisitor, de la resturi metalice, la uleiuri, alte produse chimice, componente de calculator si automobile. Pentru cei care le exporta si pentru intermediarii din România este un business profitabil, profitul pentru un singur container, cu 10 tone de deseuri, fiind de pâna la 100.000 euro", afirma analistii.

Cele mai multe deseuri intra în tara profitând de lacunele legislative din zona comertului cu produse second-hand. Altfel spus, în acte, dincolo de haine si încaltaminte, apar ca bunuri second-hand si calculatoarele distruse, resturile metalice etc.

În plus, autoritatile nu dispun de suficiente scanere care sa monitorizeze marfa din containere, astfel ca este o misiune aproape imposibila sa descoperi si sa stopezi toate importurile.

"Cel mai des este trecut în acte termenul de materie prima pentru reciclare. În realitate, peste 70-80% din marfa este imposibil de reciclat si ajunge în gropile ilegale ce au aparut în multe zone din tara. În esenta, se fac gropi uriase în care sunt îngropate materiale toxice, elemente metalice, carcase de calculatoare etc. Daca s-ar fi reciclat, ar fi costat peste 1200 de euro pe tona. Asa, exportându-le, costurile sunt mai mici, platesti numai 200-250 de euro pe tona si le aduci în România", arata analiza.

Potrivit cercetarii, o alta stratagema folosita de importatori este sa le treaca precum produse second-hand, cu potential de vânzare pe piata din România. Sub aceasta umbrela ajung în tara mii de tone de produse aproape imposibil de reciclat, de la materiale plastice la piese auto etc.

"Este un fenomen generalizat, un fenomen care se bazeaza pe acea regula care permite introducerea în statele membre dintr-un alt stat membru - si este valabil pentru toate statele membre - a materiei prime pentru reciclare. Ceea ce se aduce în aceste containere declarativ este materie prima pentru reciclare. Declarativ, pentru ca de foarte multe ori în containere se gaseste si altceva decât ceea ce este declarat. Asta am vazut ultima data si la Constanta,

când am fost la fata locului", declara, recent, ministrul Mediului, Tanczos Barna.

Garda de Mediu a descoperit, în acest an, aproximativ 140 de containere de gunoi fata de 31 în 2020. Altfel spus, în acest an au fost descoperite aproximativ 3.700 tone de deseuri care urmau sa ajunga în România.

Faptul ca autoritatile au întetit controalele este un fapt salutar în conditiile în care, din 2015, au fost descoperite la frontiera numai 150 de containere ilegale cu deseuri.

Totodata, dincolo de importurile de haine si încaltaminte second-hand, piata româneasca a fost invadata, în ultimii ani de masinile vechi aduse din tarile occidentale. Este tot o forma de a scapa de deseuri, însa cu un dublu pericol.

Pe fondul cresterii taxelor, a focusului pe depoluarea oraselor, masinile vechi, cele mai multe de peste 15-20 de ani, sunt importate în România, iar multe dintre ale, cu miile, ajung în asa-zisele parcuri de dezmembrari, aparute la periferia multor localitati din tara.

Potrivit analizei, dincolo de gestiunea deseurilor metalice si plastice, s-a dezvoltat o adevarata piata a pieselor din dezmembrari auto care, dincolo de evaziunea fiscala, genereaza un adevarat pericol în privinta sigurantei rutiere.

"În conditiile în care multi proprietari de automobile nu își permit sa cumpere piese de schimb noi, cele provenite din dezmembrari au devenit o alternativa. Problema este ca aceste piese nu sunt verificate, iar montajul acestora poate genera probleme în trafic. Autoritatile ar trebui sa intervina în aceasta piata, sa controleze mai atent modul în care se desfasoara acest business si sa legifereze mai stric functionarea acestora", afirma analistii.

Analiza Frames privind piata deseurilor din România a fost efectuata pentru unul dintre clientii sai, în baza datelor publice comunicate de companii la RECOM si Ministerul Finantelor, pentru perioada 2010 - 2020. Statistica face referire la activitatile cu codurile CAEN 4677 - "Comertul cu ridicata al deseurilor si resturilor" si 4779 - "Comertul cu amanuntul al bunurilor de ocazie". Statistica a luat în calcul cifrele raportate de 3395 de firme, dintre care 3148 în functiune si 7 în insolventa.